

**Haridustugiteenuste kättesaadavus ja rahulolu
Tallinna ja Harjumaa haridusasutuses**

Innove

Faktum & Ariko

September-oktoober 2015

SISUKORD

KOKKUVÕTE	3
UURINGU TAUST	5
1. 2014/2015 õppeaastal õppeasutustes kasutatud tugispetsialistid	7
1.1 Õppeasutustes töötanud tugispetsialistid	7
1.2 Väljastpoolt tellitud tugispetsialistid	8
2. Nõustamiskomisjoni soovitude kasutamine	11
3. Põhja-Eesti Rajaleidja keskuse tuntus ja teenuste kasutamine	12
4. Põhja-Eesti Rajaleidja keskuse konkreetsete teenuste kasutamine	15
4.1 Õppenõustamisteenused	15
4.2. Karjääriteenused	19
5. Rahulolu koostöö ja spetsilistide tööga Põhja-Eesti Rajaleidja keskuse teenuse kasutamisel	26
6. Soov tellida teenuseid ka edaspidi	28
7. Põhja-Eesti Rajaleidja keskuse üldine kuvand koostööpartnerina	29

KOKKUVÕTE

Tallinna ja Harjumaa õppeasutustes töötanud tugispetsialistid õppeaastal 2014/2015

Selgelt enam on vaadeldud õppeasutustes töötanud logopeede (65% kogu valimist). Gümnaasiumide grupis on logopeedidega võrdselt töötanud ka psühholoogid ning sotsiaalpedagoogid. Põhikoolide ja lasteaedade rühmas on logopeedide töötamine selges ülekaalus.

Logopeede kasutavad keskmisest märksa enam Riigi õppeasutused ja suhteliselt vähe eraomanduses olevad õppeasutused (mis on ilmselt seotud õppeasutuse tüübi tunnusega). Viimaste seas on 45% selliseid, kus ei tööta ühtegi nimekirjas olnud spetsialisti.

Harjumaa õppeasutustes töötas tugispetsialiste enam ja laiemas valikus kui Tallinna õppeasutustes, eriti lasteaedu võrreldes.

Väljastpoolt tellitud tugispetsialistid

Väljastpoolt on tellitud suhteliselt enam psühholoogide teenust – 24% kogu valimist, seejuures 13% gümnaasiumide rühmast, 28% põhikoolide rühmast ning 30% lasteaedade rühmast. Järgneb logopeedi teenus (22%), eriti lasteaedade poolt (39%). Gümnaasiumide rühm on enam tellinud karjäärinõustaja teenust (24%).

Kui eraõppeasutustes töötas tugispetsialiste keskmisest vähem, siis samas on nad keskmisest enam tellinud tugiteenuseid väljastpoolt.

Ka Harjumaa ja Tallinna lasteaedade puhul ilmneb sama efekt, ehk kui Tallinna lasteaedades töötas kohapeal vähem tugispetsialiste, siis väljastpoolt on teenust ostetud enam kui Harjumaal.

Väljastpoolt ei ole tellinud ühtegi tugiteenust 46% kogu valimist, 57% gümnaasiumide rühmast, 52% põhikoolide rühmast ning 36% lasteaedade rühmast.

Nõustamiskomisjoni soovitude kasutamine

Nõustamiskomisjoni soovitusi on õppeaastal 2014/2015 kasutanud kolmveerand küsitletud õppeasutustest. Suhteliselt enam gümnaasiumide rühm (94%) ning vähem lasteaedade rühm (63%), eriti Tallinna lasteaiad (58%) ning ka eraõppeasutused (55%).

Põhja-Eesti Rajaleidja keskuse tuntus ja teenuste kasutamine

87% kogu valimist teab Põhja-Eesti Rajaleidja keskuse tegevusest ja veel 9% vastab, et on kuulnud, kuid ei tea, millega tegelevad. 3% küsitletutest pole keskusest kuulnudki. Suurema osa viimastest moodustavad eraõppeasutuste esindajad (23% sellest rühmast).

67% keskusest kuulnuist väidab, et keskus on oma teenuseid tutvustanud piisavalt, 14% ütleb, et on tutvustanud, kuid väga vähe/juhuslikult ning 20% väidab, et ei ole üldse tutvustanud. Enam on eitavaid vastuseid andnud lasteaiad (36%), riigi õppeasutused (31%), eraõppeasutused (29%) ja Harjumaa õppeasutused (28%), eriti Harjumaa lasteaiad (53% rühmast).

2014/2015 õppeaastal kasutas Põhja-Eesti Rajaleidja haridusteenuseid 37% neist, kes on keskusest midagi kuulnud. Haridusasutuste tüüpide lõikes on tulemus suhteliselt

lähedane. Tallinna õppeasutused (44%) on küll veidi enam kasutanud kui Harjumaa õppeasutused (29%), sealjuures Harjumaa lasteaedadest 21%.

Konkreetsete Rajaleidja teenuste kasutamine

Õppenõustamisteenuseid on kasutanud 37% keskuse teenuseid kasutanutest. Suhteliselt enam lasteaiad ja vähem gümnaasiumite rühm. Tallinna õppeasutused on kasutanud veidi enam kui Harjumaa omad, eriti Tallinna lasteaiad.

Kui on kasutatud õppenõustamisteenuseid, siis rohkem psühholoogi teenust.

Rahulolu õppenõustamisteenuste kättesaadavusega on hea – 57% vastanuist on sellega täiesti rahul ja 35% osaliselt rahul. Juhul kui täiesti rahul ei olda, on peamiseks põhjuseks pikk järjekord/ooteaeg.

Õppenõustamisteenuse sisuga ollakse enam rahul – 70% täiesti rahul.

Karjääriteenuseid on kasutanud 77% keskuse teenuseid kasutanud koolidest. Suuri kõikumisi rühmade vahel ei ole, suhteliselt vähem on karjääriteenust kasutanud riigi omanduses olevad koolid.

Karjääriplaneerimise teemadest soovitaks mõnevõrra rohkem teada õppimisvõimaluste kohta, eriti Harjumaa koolides, kuid üldiselt võib öelda, et väga selgelt teistest huvipakkuvamaid teemasid ei ole.

Individaalse või grupiviisilise karjäärinõustamise eelistust välja ei tule ning samas ei oska suurem osa vastajaist ka eelistust anda, mis tähendab „mõlemat on vaja“ seisukohta.

Valdav hinnang on, et karjääriteenuste osutamine toetab õppekava rakendamist koolis.

Karjääriteenuste kättesaadavusega on enamik teenust kasutanud koole täiesti rahul. Samuti ollakse valdavalt rahul karjääriteenuste sisuga.

Rahulolu koostöö ja spetsialistide tööga Põhja-Eesti Rajaleidja keskuse teenuse kasutamisel

Koostööga ollakse tervikuna väga rahul (80%) ning märkimisväärseid erinevusi vastajarühmade lõikes ei ole.

Ka spetsialistide tööga ollakse väga rahul.

Soov tellida Rajaleidja teenuseid ka edaspidi

Valdav enamus Rajaleidja teenuseid 2014/2015 õppeaastal tellinuist telliksid neid ka edaspidi (vaid 3% vastas, et ei telliks ühtegi). Enam tuntakse huvi karjäärinõustamise teenuse vastu (47%), seda mõistagi koolides. Koolides on selgelt teisel kohal karjääriinfo vahendamise teenus.

Lasteaiad huvituvad üsna võrdselt nii eripedagoogi, psühholoogi kui logopeedi teenusest.

Põhja-Eesti Rajaleidja keskuse kuvand koostööpartnerina

Spetsiifilistest märksõnadest tõusevad esile:

- Koostöövalmidus
- Professionaalsus

UURINGU TAUST

Tellija. Sihtasutus Innove

Uuringu keskne ülesanne. Uuringuga antakse ülevaade haridustugiteenuste vajadusest, pakutud teenustest ja haridusasutuste rahulolust pakutud teenustega Tallinnas ja Harjumaal 2014/2015 õppeaastal.

Küsitlusmeetod. Telefoniküsitlus

Küsimustik. Küsimustiku koostas F&A vastavalt tellija täpsemale kirjeldusele uuringu sisust ning lõplik küsimustikku täpsustati ja kooskõlastati koostöös tellijaga.

Küsitlusaeg. 22.september – 30.september.

Valim. Valimi koostamise alusena kasutati tellija pool üle antud kontaktibaasi Tallinna ja Harjumaal koolide kohta ning Harjumaal lasteaedade kohta. Tallinna lasteaedade kontaktibaasi moodustas F&A.

Vastavalt kokkuleppele oli eesmärgiks küsitleda 100-200 õppeasutust nii, et valimis on esindatud kõik 4 ülalmainitud rühma.

Vastajaks (respondendiks) pidi olema kas õppejuht/õppealajuhataja või direktor koolides ning juhataja/direktor lasteaedades.

Kokku õnnestus küsitleda 180 õppeasutust järgmise valimi struktuuriga.

		Arv	%
Haridusasutus	Gümnaasium	46	26%
	Põhikool	50	28%
	Lasteaed	84	47%
Omandivorm	Riigi	16	9%
	Munitsipaal	142	79%
	Era	22	12%
Vastaja amet	Õppejuht/õppealajuhataja	67	37%
	Juhataja/direktor	113	63%
Piirkond	Tallinn	95	53%
	Harjumaa	85	47%

NB! Haridusasutuse tüübid määratleti küsitluse raames küll detailsemalt, kuid andmetöötluse huvides ühendati need analüüsides 3 suuremasse rühma – gümnaasiumide rühm, põhikoolide rühm ja lasteaedade rühm. Originaaljaotus ja liitmise loogika on esitatud järgmisel leheküljel.

		Arv	%
Hariduasutus asukoha järgi	Tallinna lasteaed	45	25%
	Tallinna kool	51	28%
	Harjumaa lasteaed	40	22%
	Harjumaa kool	44	25%

Vastanud haridusasutuste originaaljaotus

1 Gümnaasium	4
2 Gümnaasium, mille juures on ka põhikooli klasse	1
3 Põhikool ja gümnaasium, mis tegutsevad ühe õppeasutusena	41
4 Kutseõppeasutus	0
5 Põhikool	38
6 Lasteaed-põhikool	11
7 Lasteaed-alkukool	1
8 Lasteaed	84

Rühmitamine:

variandid 1-3 Gümnaasiumide rühm

variandid 5-7 Põhikool (variant 7 liideti siia, kuna tegemist on kooliga)

variant 8 Lasteaed

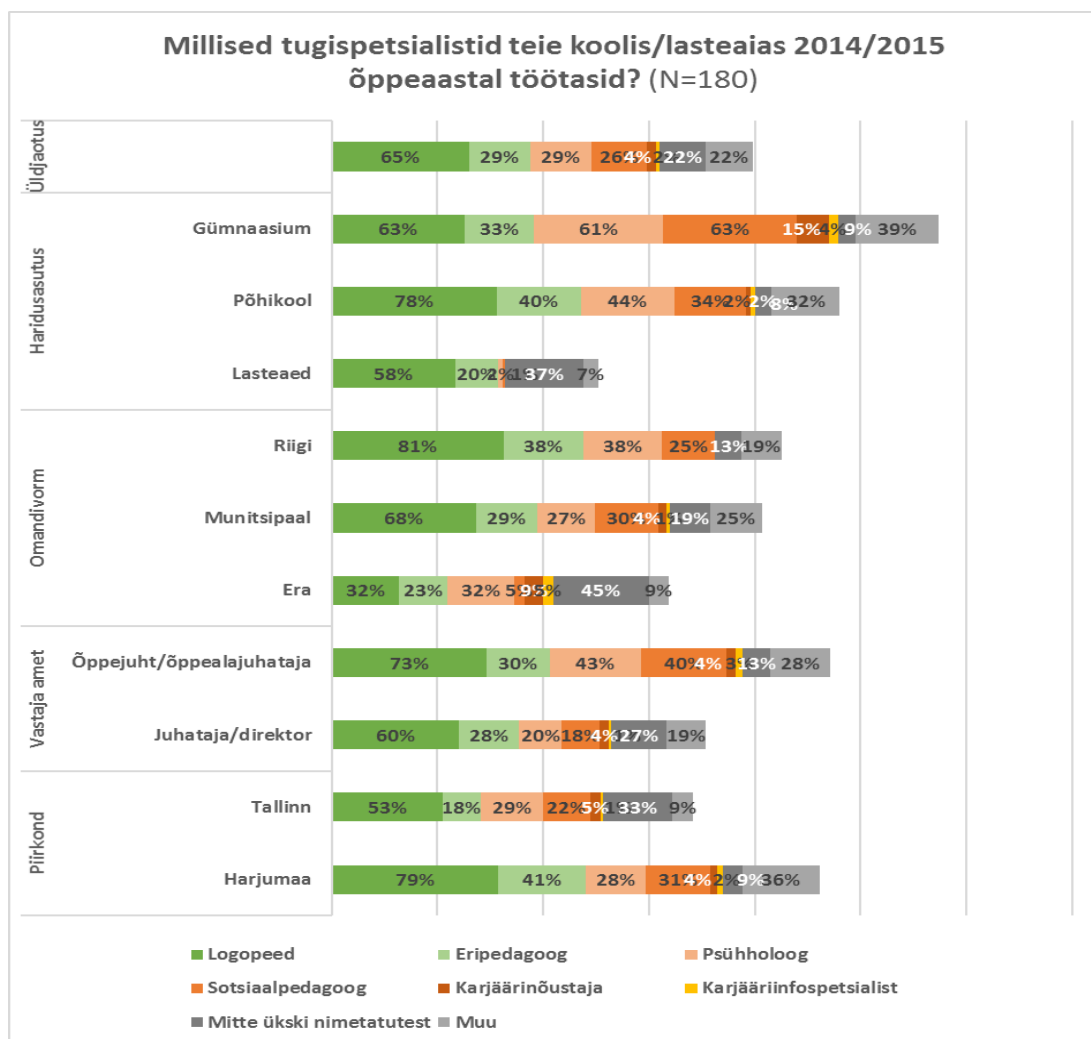
1. 2014/2015 õppeaastal õppeasutustes kasutatud tugispetsialistid

1.1 Õppeasutustes töötanud tugispetsialistid

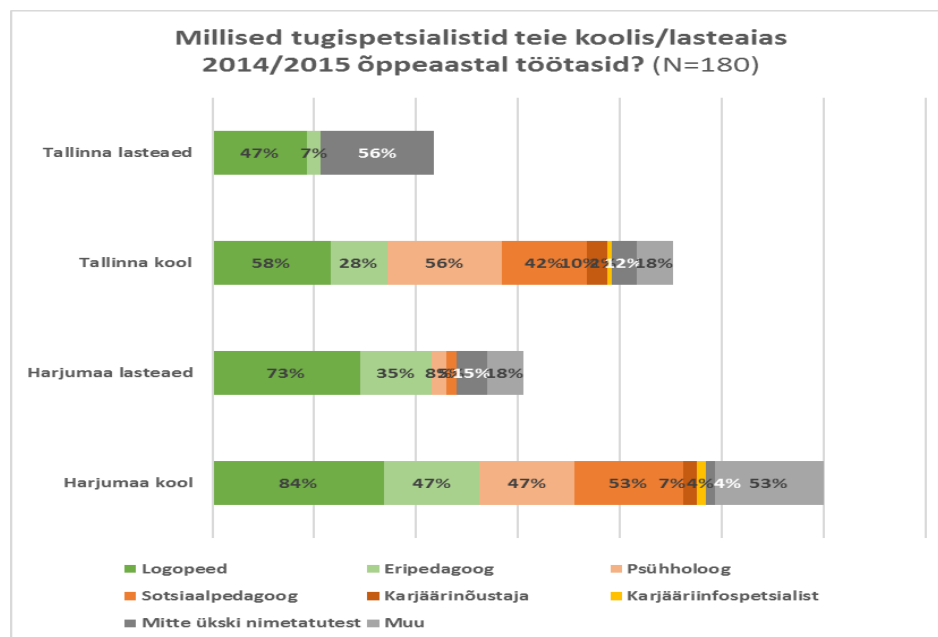
Selgelt enam on õppeasutustes töötanud logopeede (65% kogu valimist). Olulised erinevused on aga haridusasutuste tüüpide lõikes. Gümnaasiumide grupis on logopeedidega võrdselt töötanud ka psühholoogid ning sotsiaalpedagoogid. Põhikoolide ja lasteaedade rühmas on logopeedide töötamine selges ülekaalus.

Huvipakkuv on ehk ka see, et logopeede kasutavad keskmisest märksa enam Riigi õppeasutused (mis on kaudselt seotud siiski ka õppeasutuse tüübi tunnusega) ja suhteliselt vähe eraomanduses olevad õppeasutused. Viimaste seas on ka 45% selliseid, kus ei tööta ühtegi nimekirjas olnud spetsialisti.

Samuti on näha, et Harjumaa õppeasutustes töötas tugispetsialiste enam ja laiemas valikus kui Tallinna õppeasutustes, eriti lasteaedu võrreldes (vt joonis2).

Joonis 1

Joonis 2

„Muude“ all on nimetatud järgmisi

Abiõpetaja (4 korda)
 F-koordinaator (3)
 Füsioterapeut
 Parandusõpetaja (2)
 Tegevusterapeut
 Terapeut
 Tugiisik (24)
 Tugiõpetaja (3)
 Õpiabi

1.2 Väljastpoolt tellitud tugispetsialistid

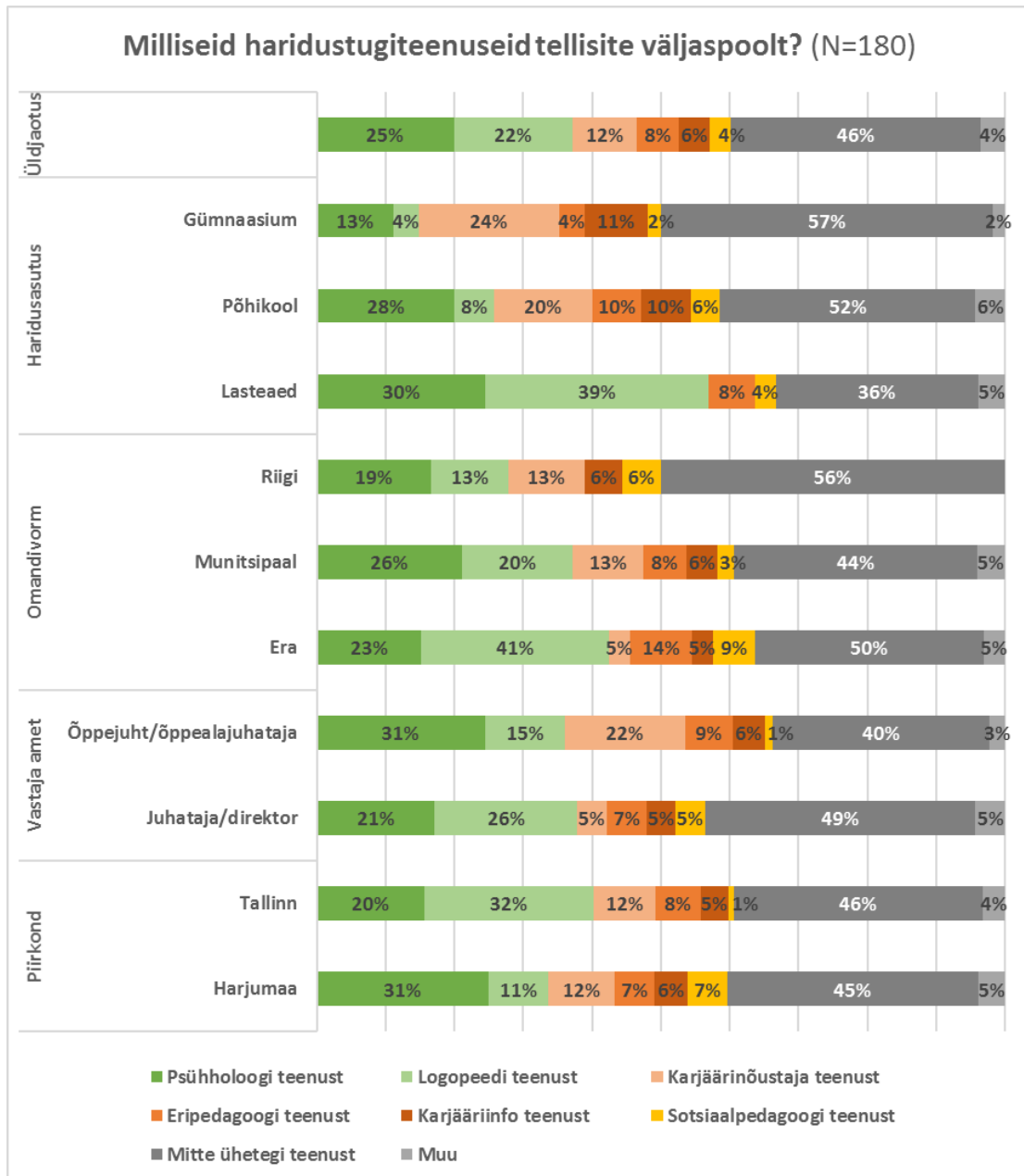
Väljastpoolt on tellitud suhteliselt enam psühholoogide teenust – 24% kogu valimist, 13% gümnaasiumide rühmast, 28% põhikoolide rühmast ning 30% lasteaedade rühmast. Järgneb logopeedi teenus (22%), eriti aga lasteaedade poolt (39%).

Gümnaasiumide rühm on enam tellinud karjäärinõustaja teenust (24%).

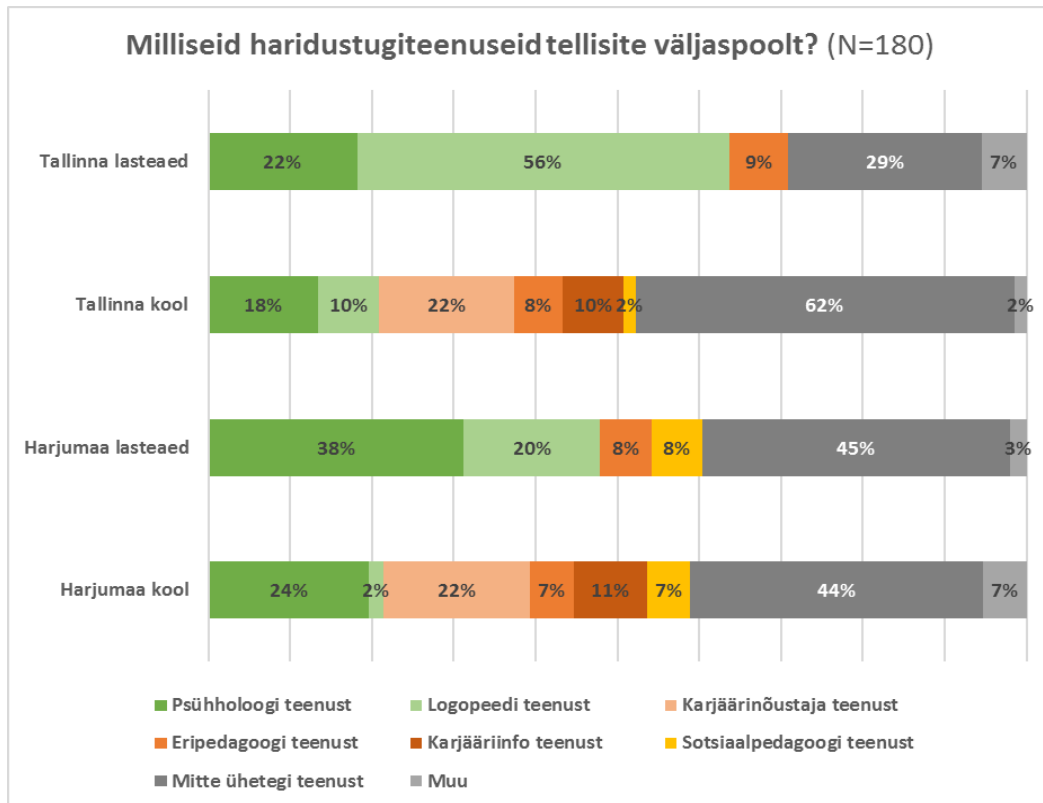
Siin näeme, et kui eraõppeasutustes töötas tugispetsialiste keskmisest vähem, siis samas on nad keskmisest enam tellinud tugiteenuseid väljastpoolt.

Ka Harjumaa ja Tallinna lasteaedade puhul ilmneb sama efekt, kui Tallinna lasteaedades töötas kohapeal vähem tugispetsialiste, siis väljastpoolt on teenust ostetud enam kui Harjumaal. Tallinna koolide ja Harjumaa koolide võrdluses sellist pööret siiski pole. Tallinna koolide töötab tugispetsialiste suhteliselt vähem ja ka väljastpoolt ostavad nad teenust suhteliselt vähem.

46% kogu valimist, 57% gümnaasiumide rühmast, 52% põhikoolide rühmast ning 36% lasteaedade rühmast ei ole väljastpoolt tellinud ühtegi tugiteenust.

Joonis 3

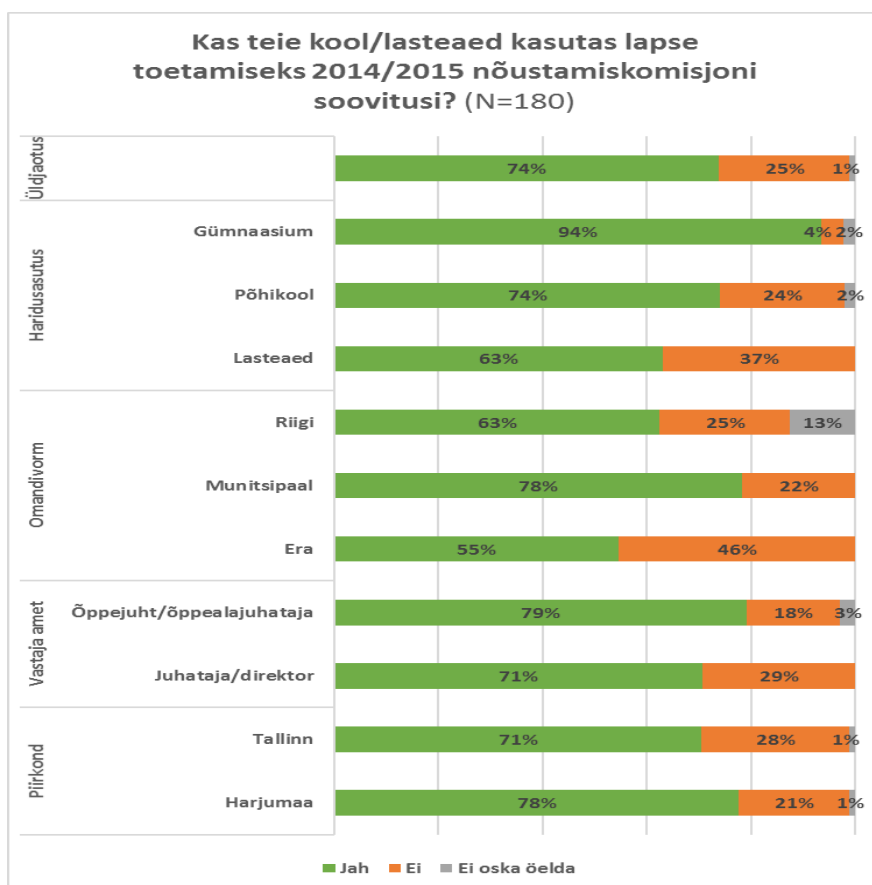
Joonis 4

„Muu“ vastuste all on nimetatud järgmisi

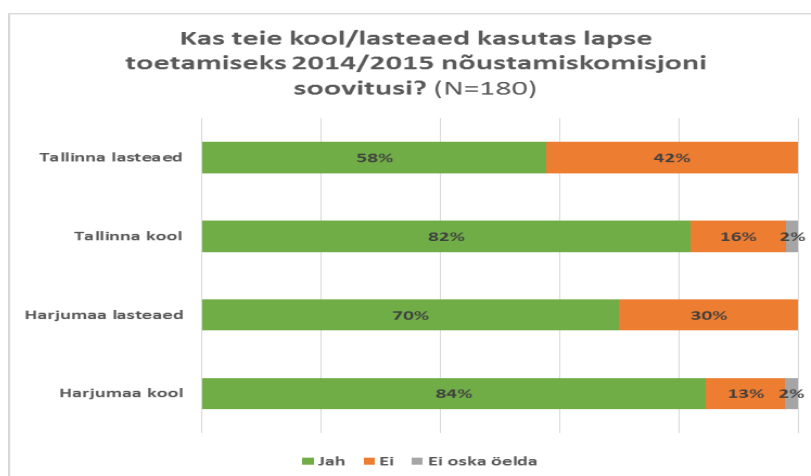
Arst
 Lastekaitse (3)
 Medõde
 Neuroloog
 Psühhiaater
 Tugiisik

2. Nõustamiskomisjoni soovitude kasutamine

Nõustamiskomisjoni soovitusi on õppeaastal 2014/2015 kasutanud kolmveerand küsitletud õppeasutustest. Suhteliselt enam gümnaasiumide rühm (94%) ning vähem lasteaedade rühm (63%), eriti Tallinna lasteaiad (58%) ja eraõppeasutused (55%).

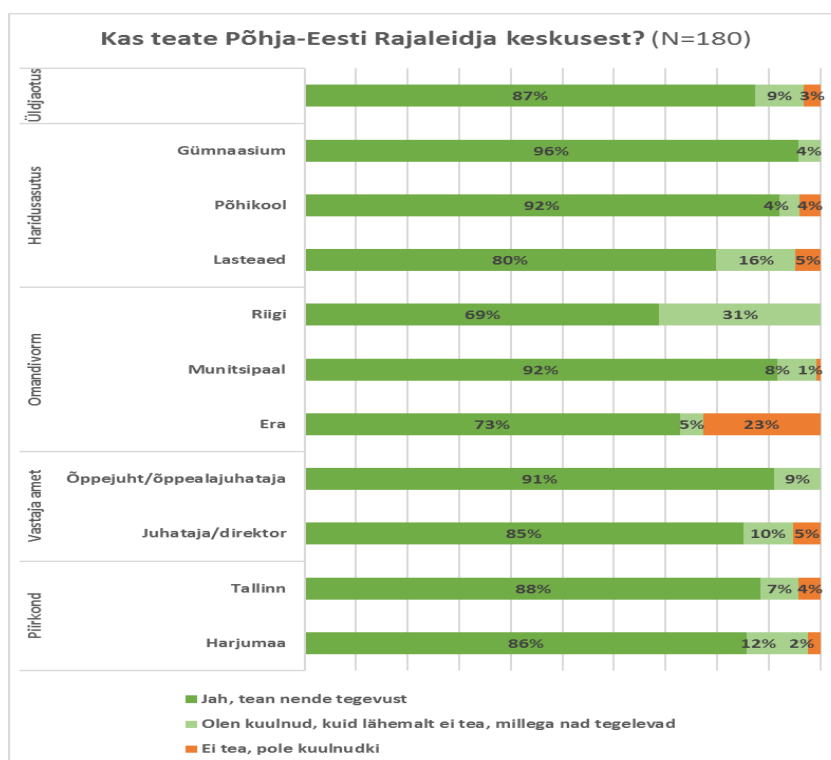
Joonis 5

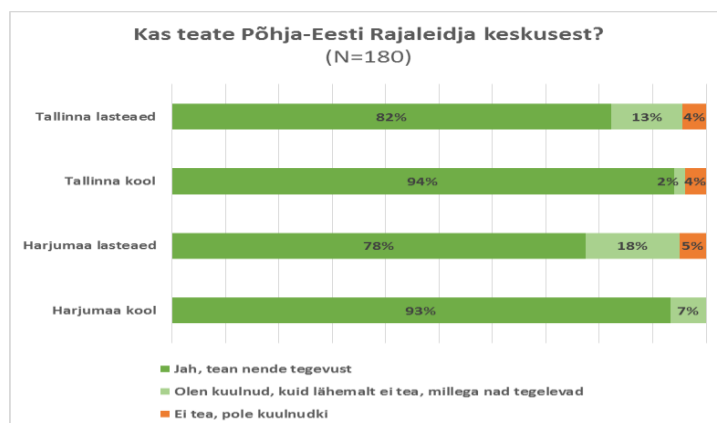
Joonis 6

3. Põhja-Eesti Rajaleidja keskuse tuntus ja teenuste kasutamine

87% kogu valimist teab Põhja-Eesti Rajaleidja keskuse tegevusest ja veel 9% vastab, et on kuulnud, kuid ei tea, millega tegelevad. 3% küsitletutest pole keskusest kuulnudki. Suurema osa sellest rühmast moodustavad eraõppeasutuste esindajad (23% sellest rühmast).

Joonis 7

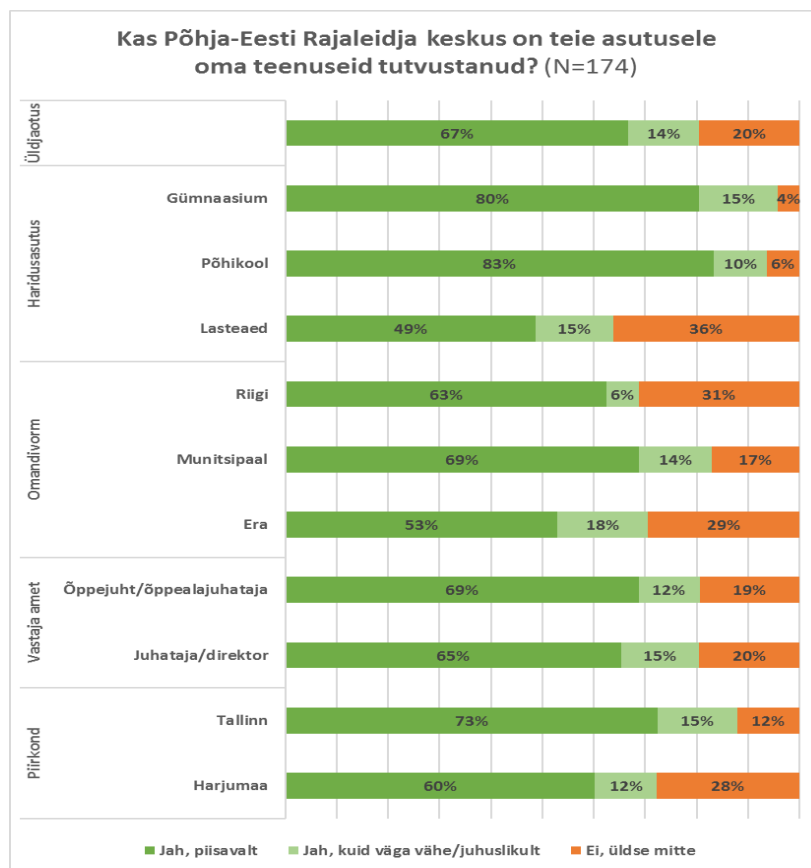
Joonis 8

NB! Vastajad, kes pole keskusest kuulnudki, küsimustiku edasisele osale ei vastanud.

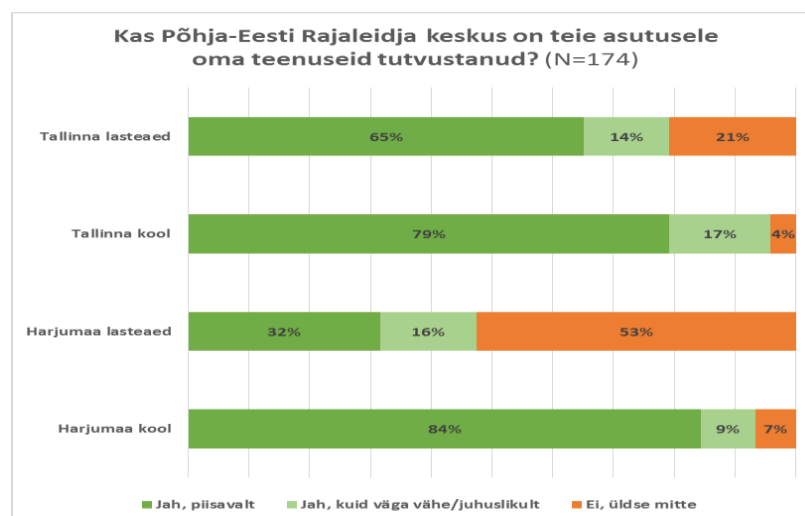
Keskusest on kuulnud seega 174 vastanut.

67% keskusest kuulnuist väidab, et keskus on oma teenuseid tutvustanud piisavalt, 14% ütleb, et on tutvustanud, kuid väga vähe/juhuslikult ning 20% väidab, et ei ole üldse tutvustanud.

Enam on eitavaid vastuseid andnud lasteaiad (36%), riigi õppeasutused (31%), eraõppeasutused (29%) ja Harjumaa õppeasutused (28%), eriti Harjumaa lasteaiad (53% rühmast).

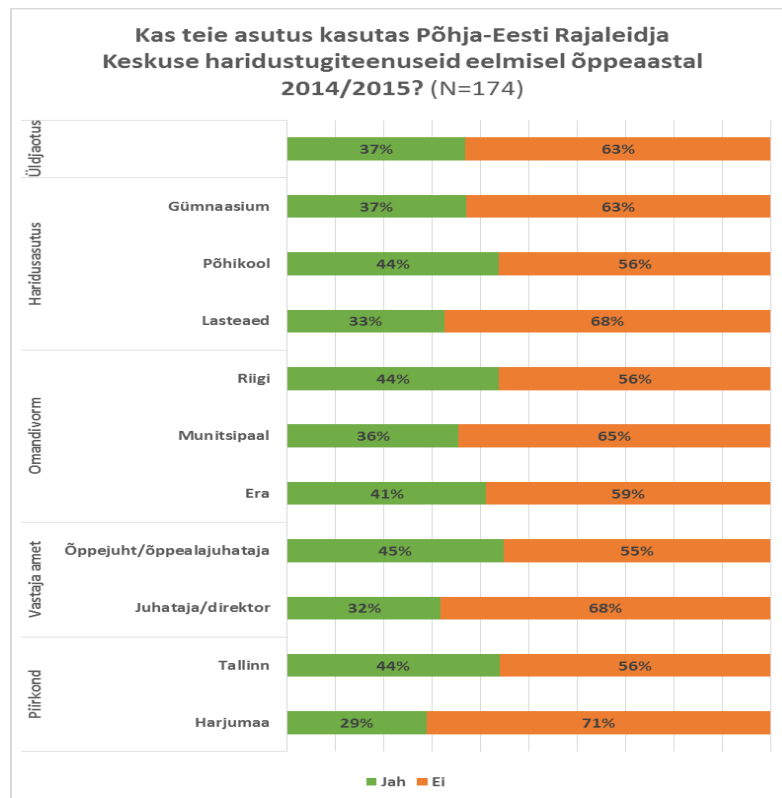

Joonis 9

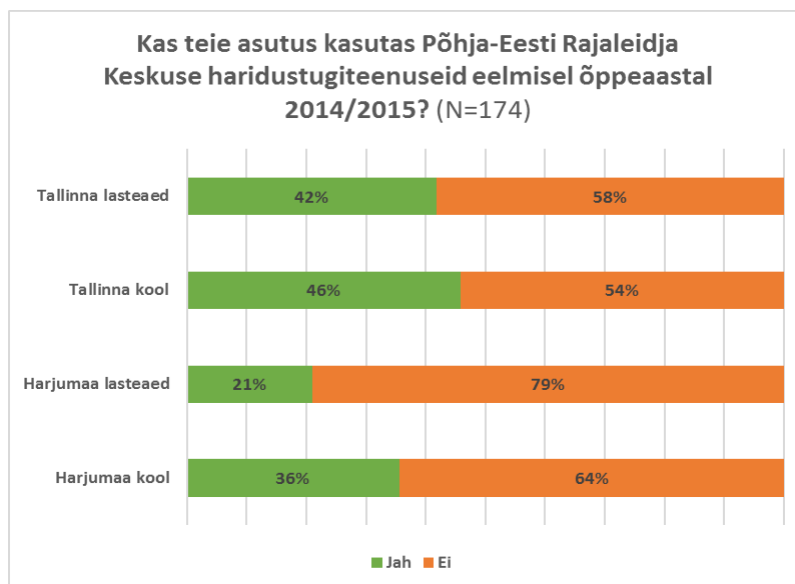

Joonis 10

2014/2015 õppeaastal kasutas Põhja-Eesti Rajaleidja haridusteenuseid 37% neist, kes on keskusest midagi kuulnud. Haridusasutuste tüüpide lõikes on tulemus suhteliselt lähedane ja statistiliselt olulisi erinevusi ei ole. Tallinna õppeasutused (44%) on küll veidi enam kasutanud kui Harjumaa õppeasutused (29%), sealjuures Harjumaa lasteaedadest 21%.

Joonis 11

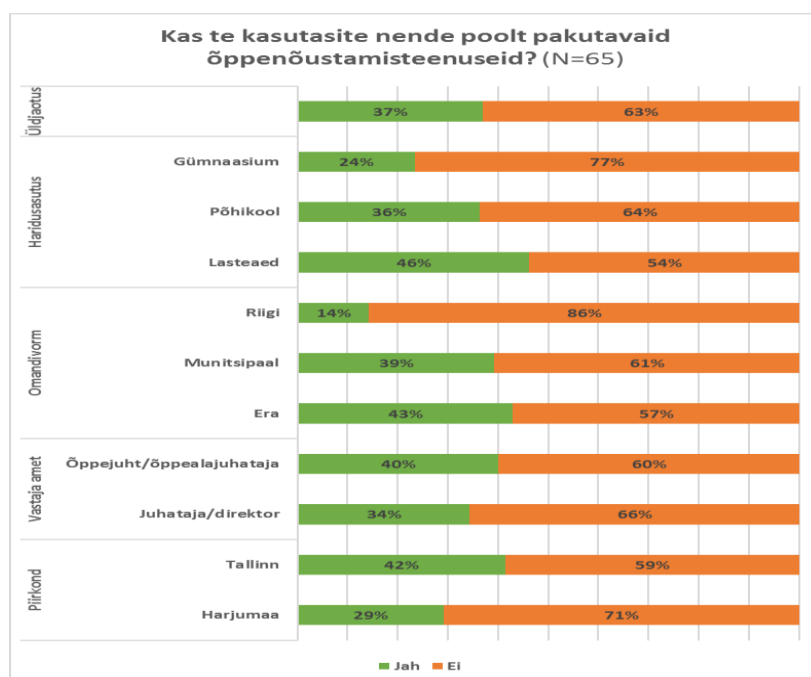
Joonis 12

4. Põhja-Eesti Rajaleidja keskuse konkreetsete teenuste kasutamine

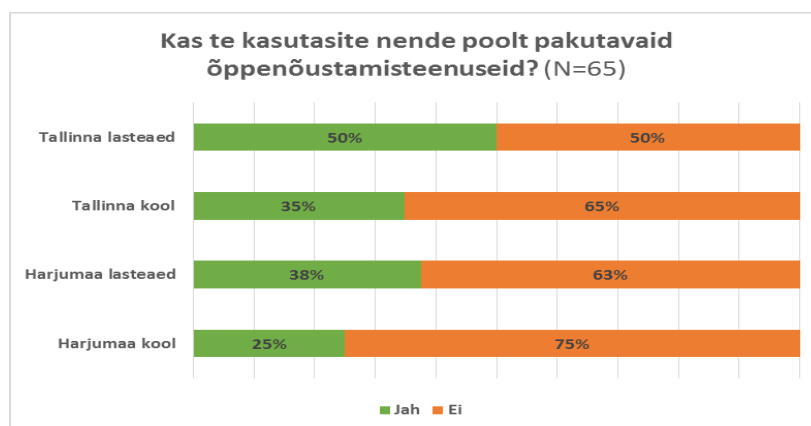
NB! Järgnevas osas olevatele küsimustele vastasid vaid need õppeasutused, kes on vaadeldud õppeaastal Põhja-Eesti Rajaleidja teenuseid kasutanud. Seetõttu on vastajate alamvalim siin väike (65 vastajat), ning haridusasutuse tüüptide ning muude tunnuste kõikides veel väiksem, mistõttu tulemuste kõikumised võivad olla juhuslikku laadi ning need omavad paeamiselt suundaandvat iseloomu ja statistiliselt kindlaid järeldusi otseselt teha ei saa.

4.1 Õppenõustamisteenused

Õppenõustamisteenuseid on kasutanud 37% keskuse teenuseid kasutanutest (antud valimi raames siis 24 õppeasutust). Suhteliselt enam lasteaiad ja vähem gümnaasiumite rühm. Viimasega seondub ka see, et vähem on kasutanud riigi õppeasutused. Ka Tallinna asutused veidi enam kui Harjumaa omad, eriti Tallinna lasteaiad.

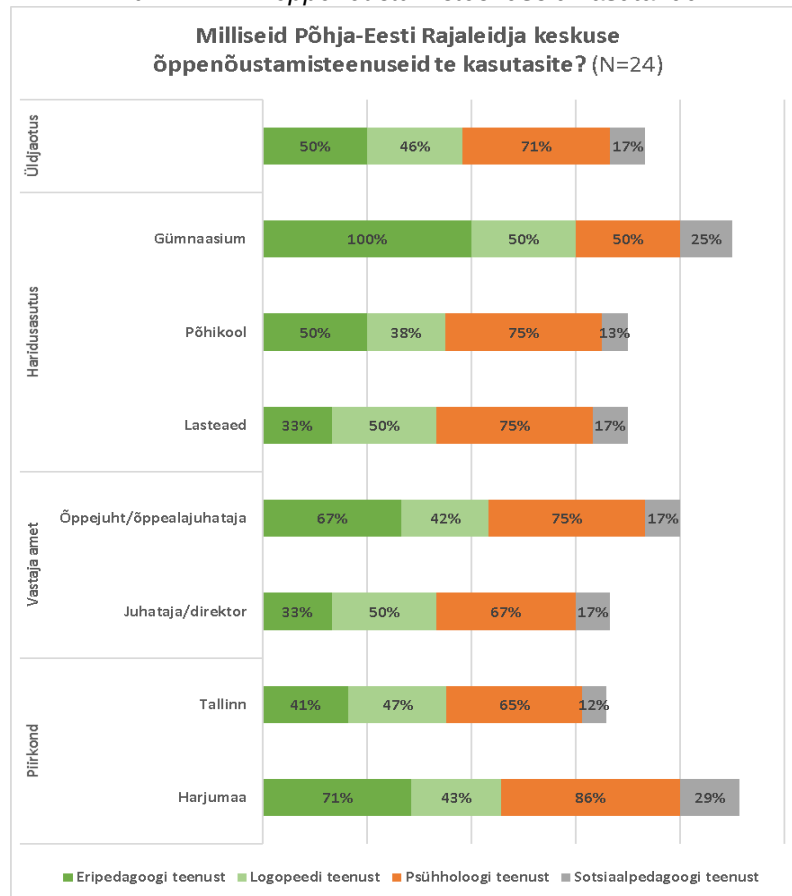
Joonis 13

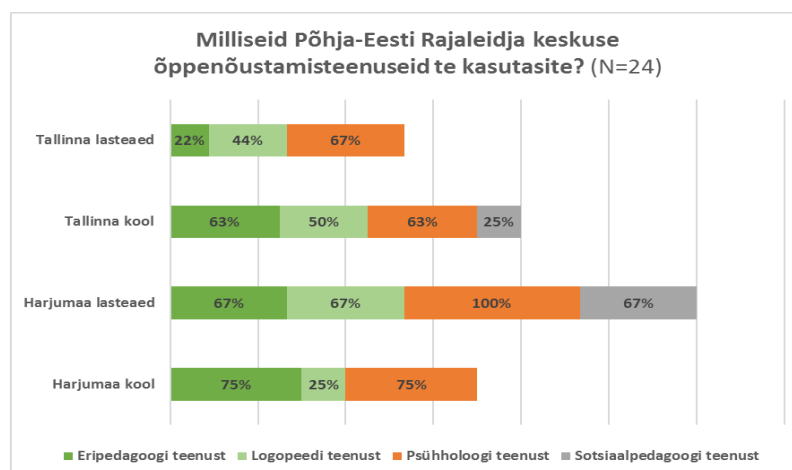
Joonis 14

Kui on kasutatud õppenõustamisteenuseid, siis rohkem psühholoogi teenust.

Valim: PERL õppenõustamisteenuseid kasutanud

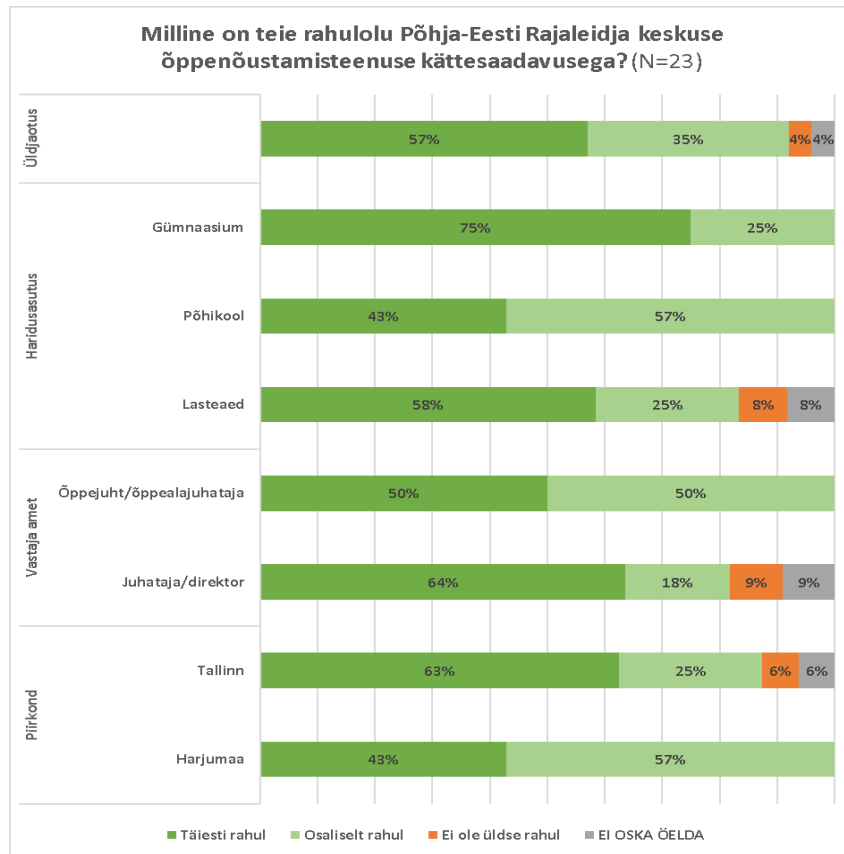
Joonis 15

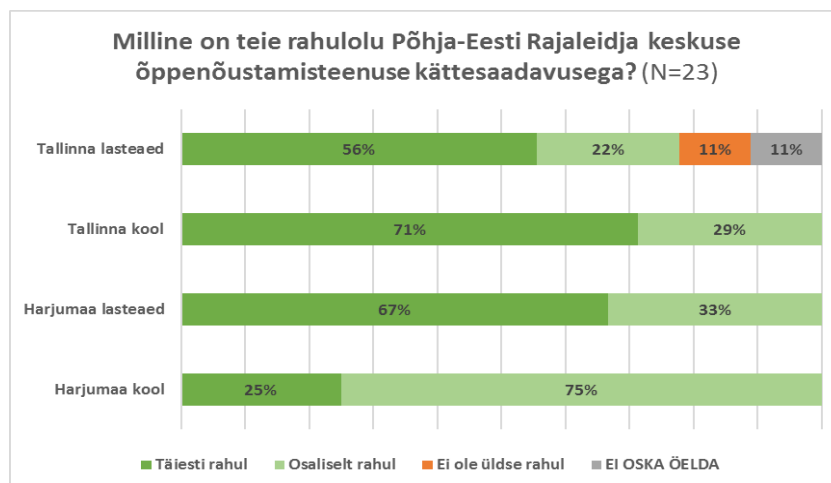
Joonis 16

Rahulolu õppenõustamisteenuste kättesaadavusega on hea – 57% vastanuist on sellega täiesti rahul ja 35% osaliselt rahul.

Juhul kui täiesti rahul ei olda, on peamiseks põhjuseks pikk järjekord/ooteaeg.

Joonis 17

Joonis 18

Millega te täpsemalt rahul ei ole?

Hõivatud

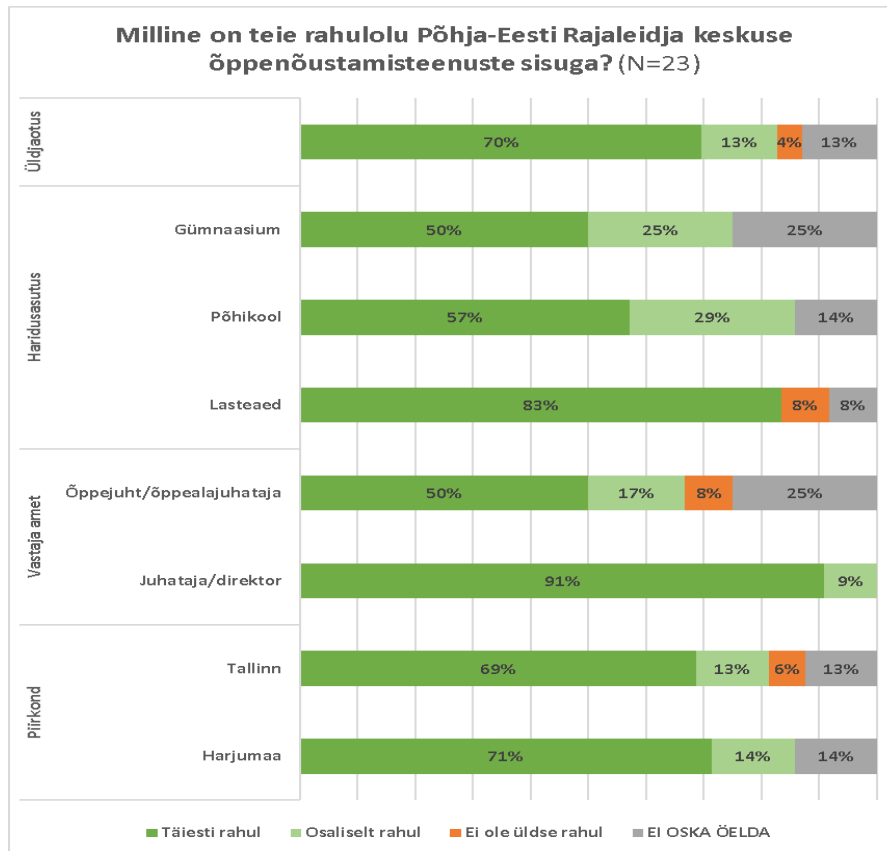
Kallis

Ooteaeg

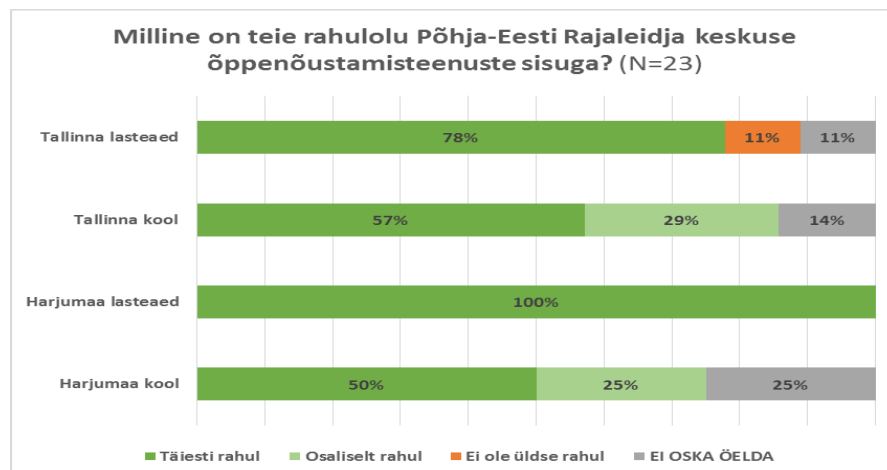
Pikk järjekord (5)

Töö kiirusega

Õppenõustamisteenuse sisuga ollakse enam rahul – 70% kasutanuist on täiesti rahul.

Joonis 19

Joonis 20

Millega te täpsemalt rahul ei ole?

Ajaline

Ei tea, mis edasi teha

Kirjutati kokkuvõtte ja muud midagi. Ei jäänud rahule.

Teenuste ring liiga väike

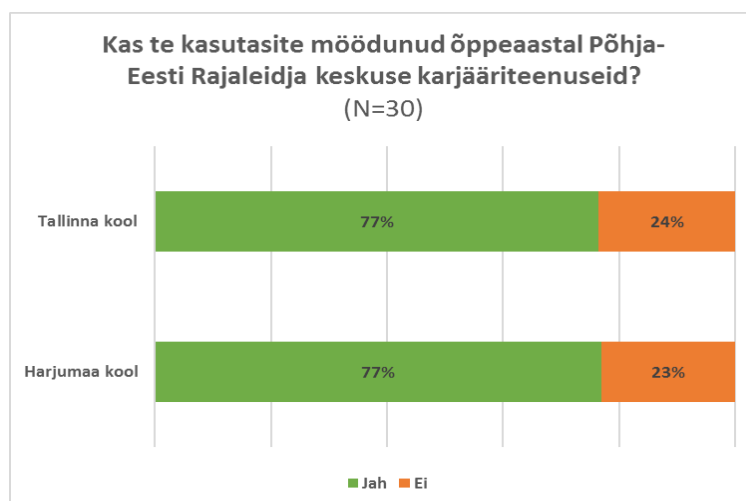
4.2. Karjääriteenused

NB! Järgnevas osas olevatele küsimustele vastamisest ei võtnud osa lasteaiad, ehk jäid vaid koolid. Seetõttu on vastajate alamvalim siin veel väiksem (30, kus on kasutatud PERL teenuseid) ning tulemuste kõikumised juhuslikku laadi.

Karjääriteenuseid on kasutanud 77% keskuse teenuseid kasutanud koolidest. Suuri kõikumisi rühmade vahel ei ole, suhteliselt vähem on ehk karjääriteenust kasutanud riigi omanduses olevad koolid.

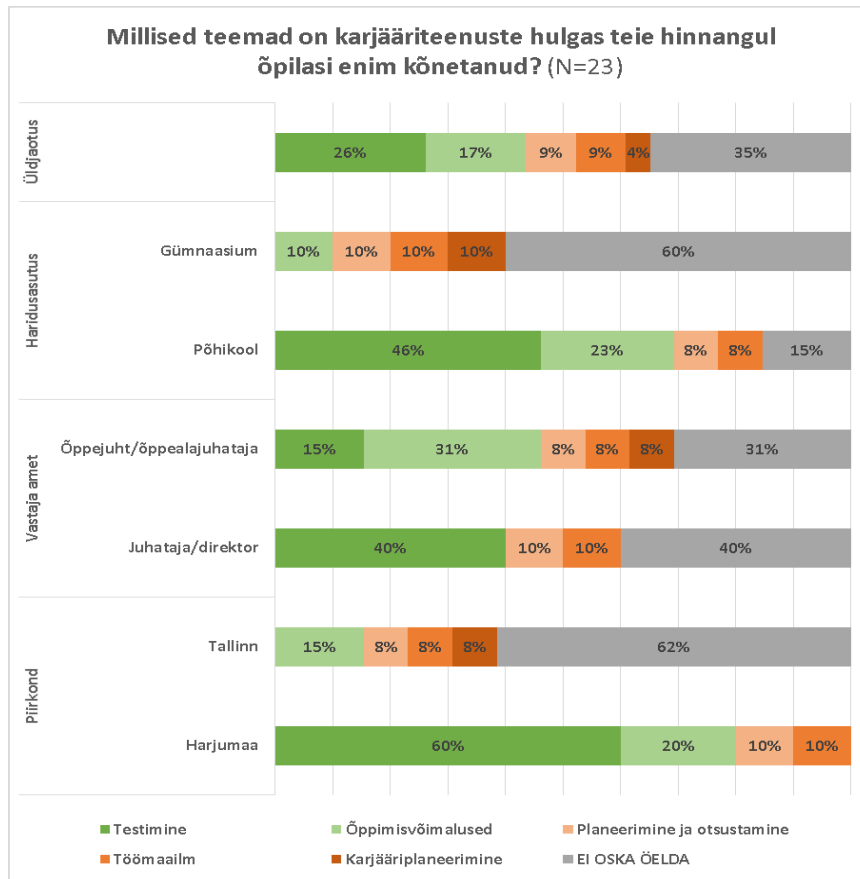

Joonis 21

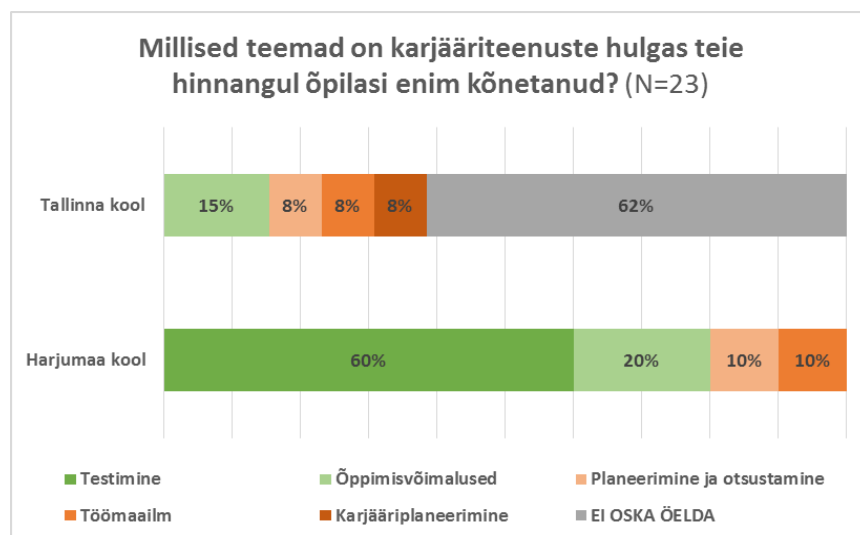

Joonis 22

Karjääriteenuste teemadest on vastajate hinnangul kõige enam õpilasi kõnetanud testimised. Samas tuleb rõhutada, et üle kolmandiku vastanuist ei oska öelda mis.

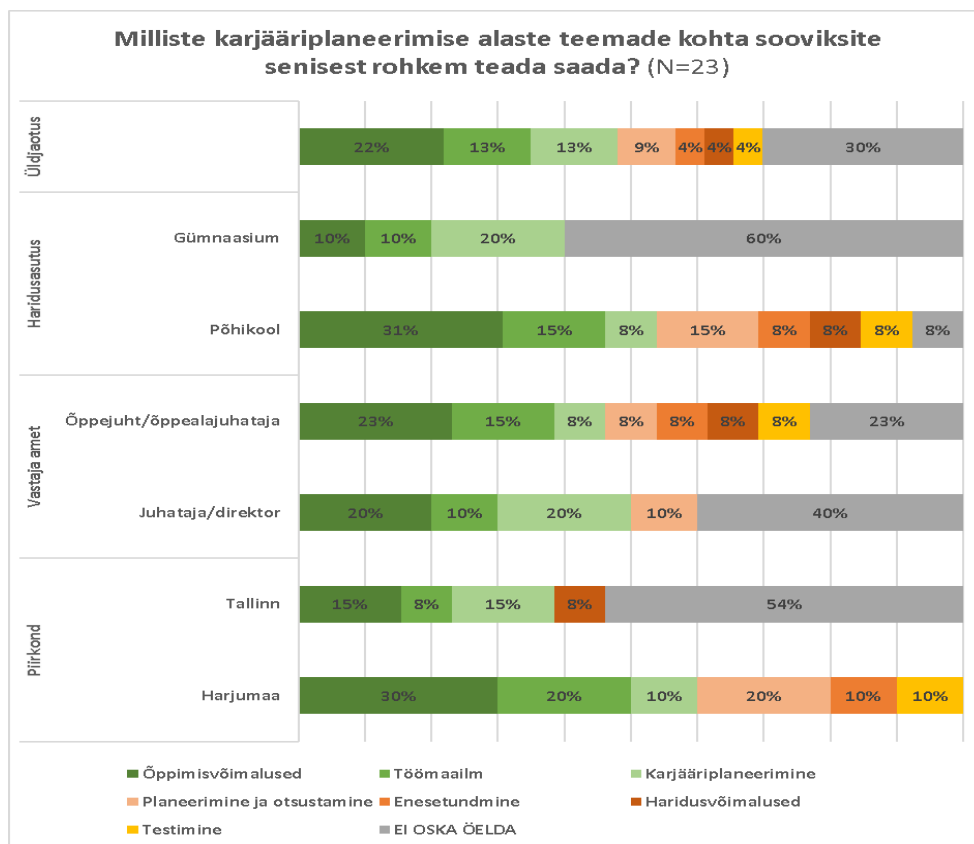

Joonis 22

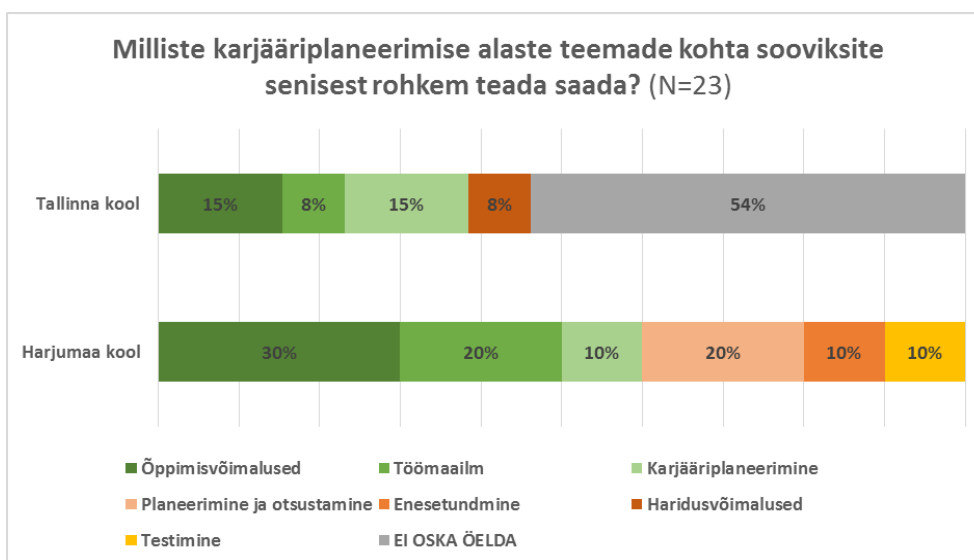

Joonis 23

Karjääriplaneerimise teemadest soovitaks suhteliselt rohkem teada õppimisvõimaluste kohta, eriti Harjumaa koolides, kuid üldiselt võib öelda, et väga selgelt eristuvaid huvipakkuvaid teemasid ei ole. Taas tuleb nentida, et 30% vastanuist ei oska eelistusi nimetada.

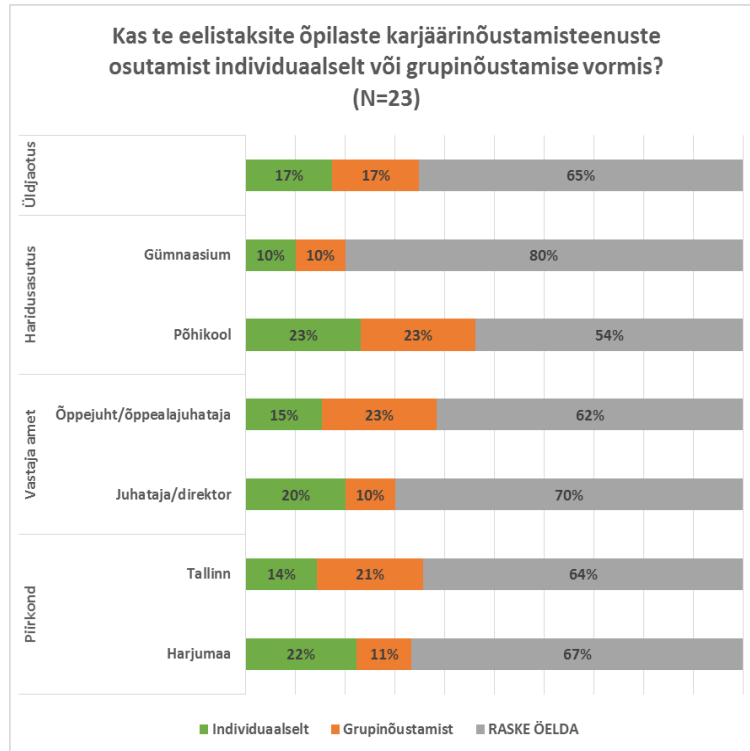

Joonis 24

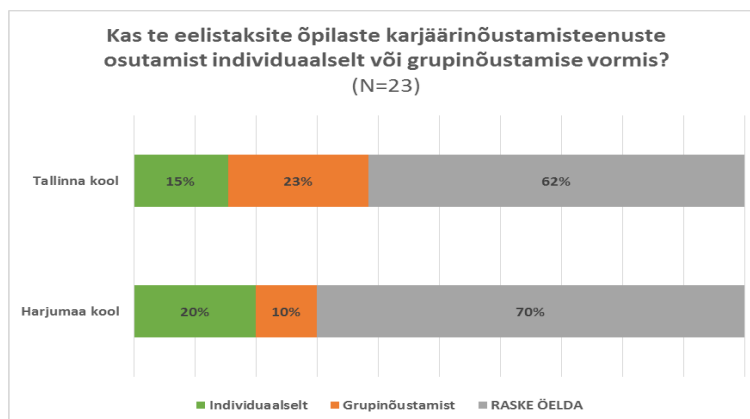

Joonis 25

Individuaalse või grupiviisilise karjäärinõustamise eelistust välja ei tule ning samas ei oska suurem osa vastajaist ka eelistust anda, mis tähendab „mõlemat on vaja“ seisukohta, nagu ka põhjendustest näeme.

Joonis 26

Joonis 27

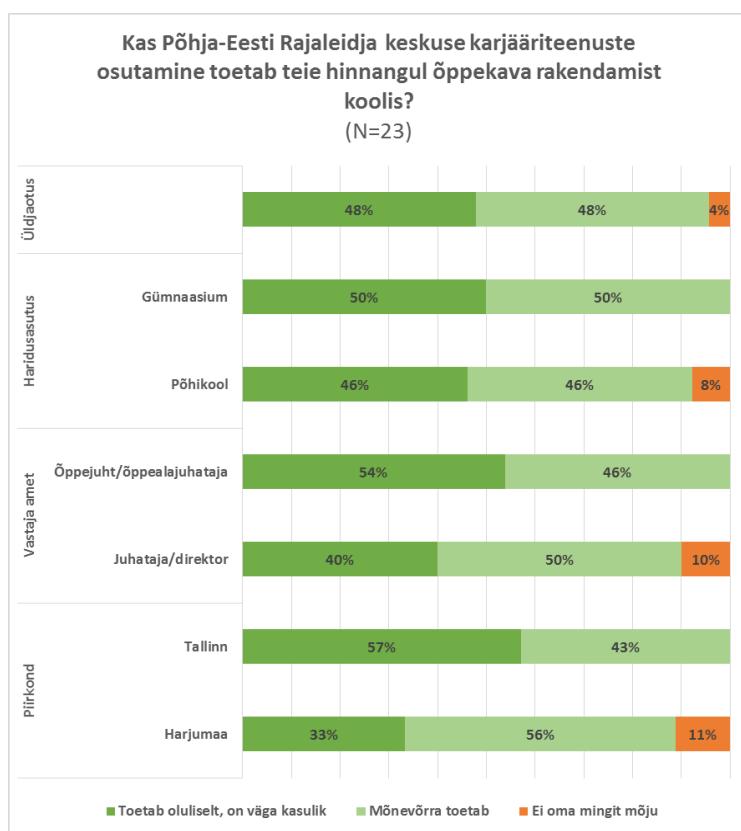
Miks?

Individuaalse nõustamise eelistaja:

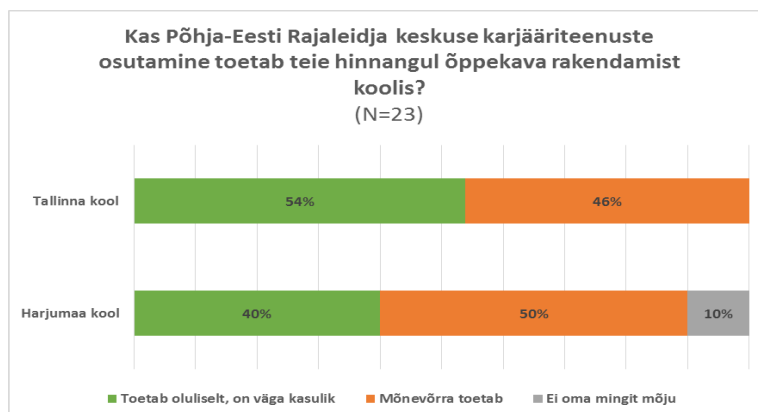
Erinevad juhtumid
 Konkreetsem, isiklikum
 On parem läheneda
 Parem (3)
 Põhjalik
 Vajadus lihtsalt

Grupiviisilise nõustamise eelistaja:*Ajaliselt on parem**Hea**Parem**Sobivam***"Raske öelda" vastanud:***Individuaalne ju**Mõlemad on head (7)**Mõlemad on vajalikud (6)**Oleneb olukorrast (4)**Ei tea*

Valdav hinnang on, et karjääriteenuste osutamine toetab õppekava rakendamist koolis. Seejuures jagunevad „toetab oluliselt“ ja „mõnevõrra toetab“ vastused võrdselt.

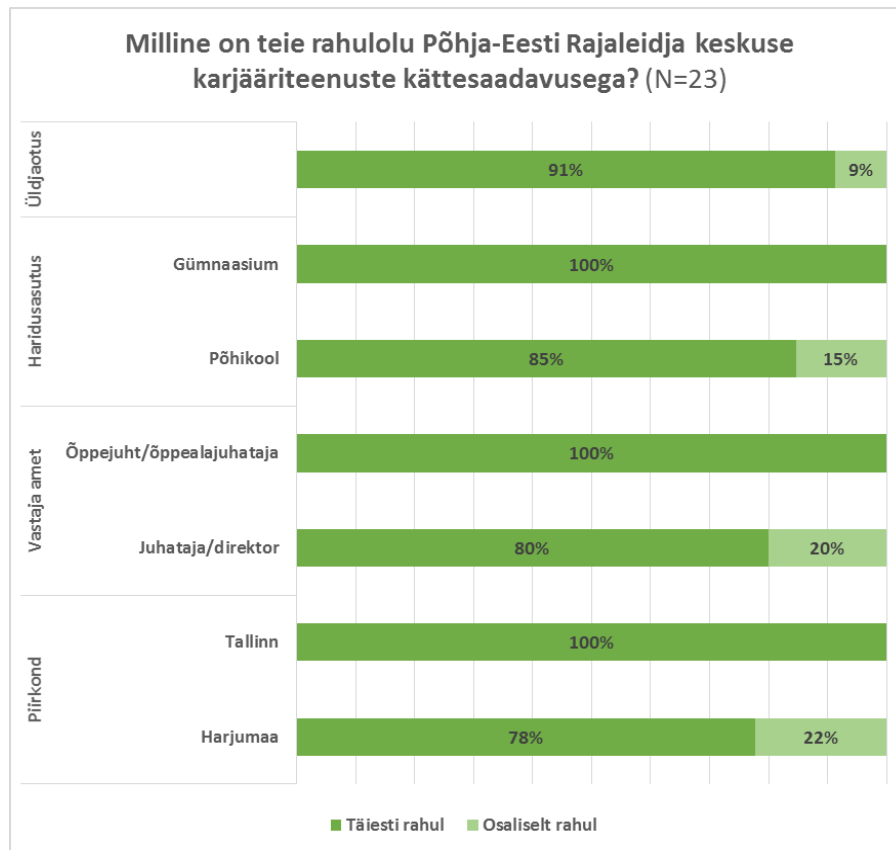

Joonis 28

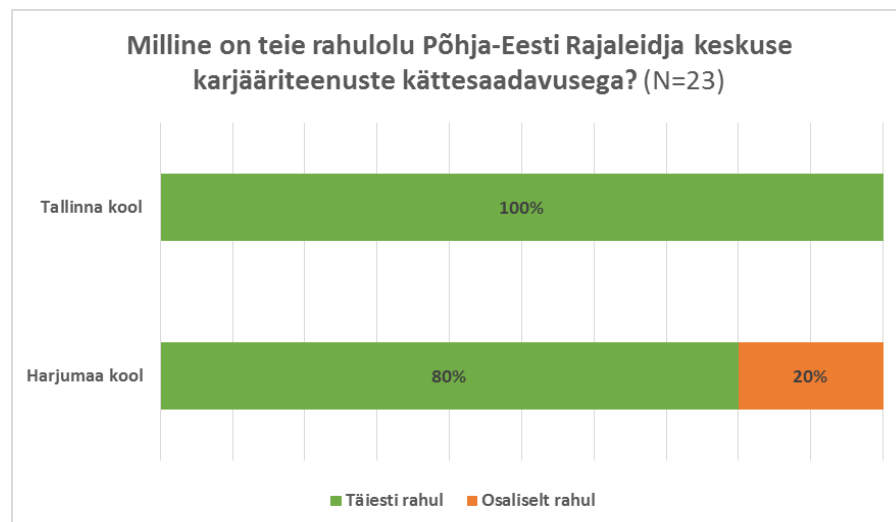

Joonis 29

Karjääriteenuste kättesaadavusega on enamik teenust kasutanud koole täiesti rahul.

Joonis 30

Joonis 31

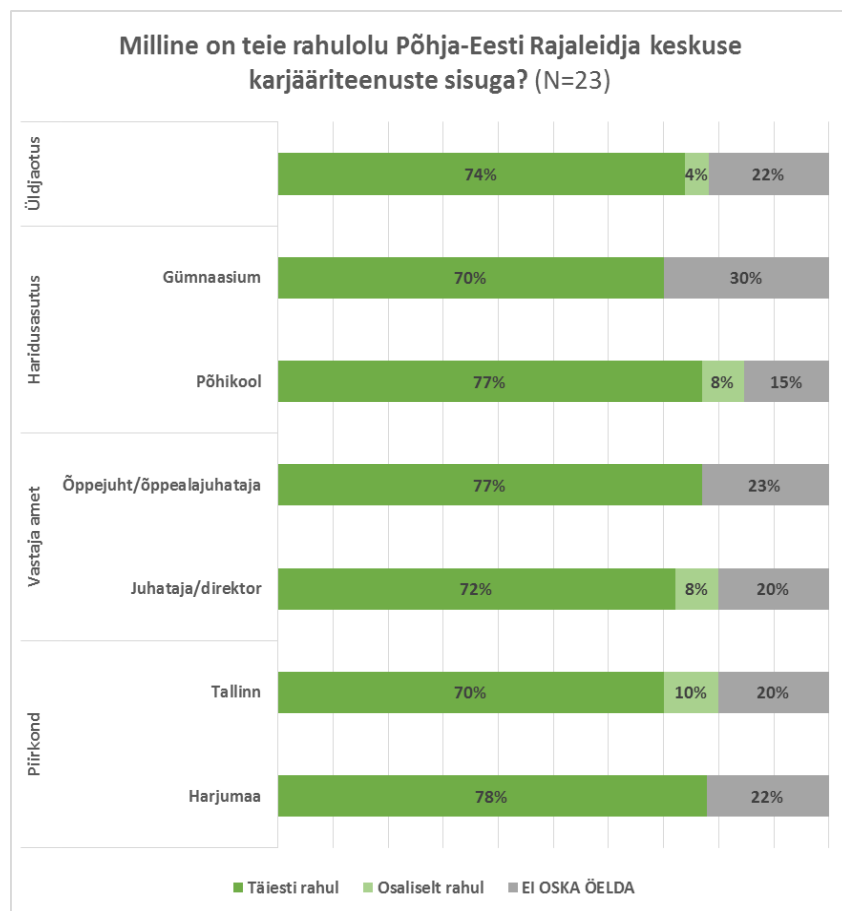
Millega te täpsemalt rahul ei ole?

Aeglane, pidev ootamine

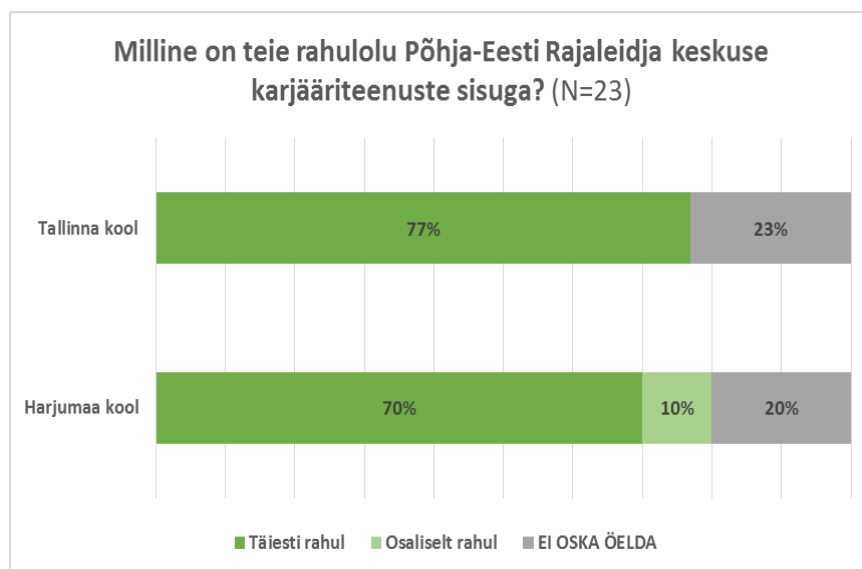
Kallis

Segane

Samuti ollakse valdavalt rahul karjääriteenuste sisuga.

Joonis 32

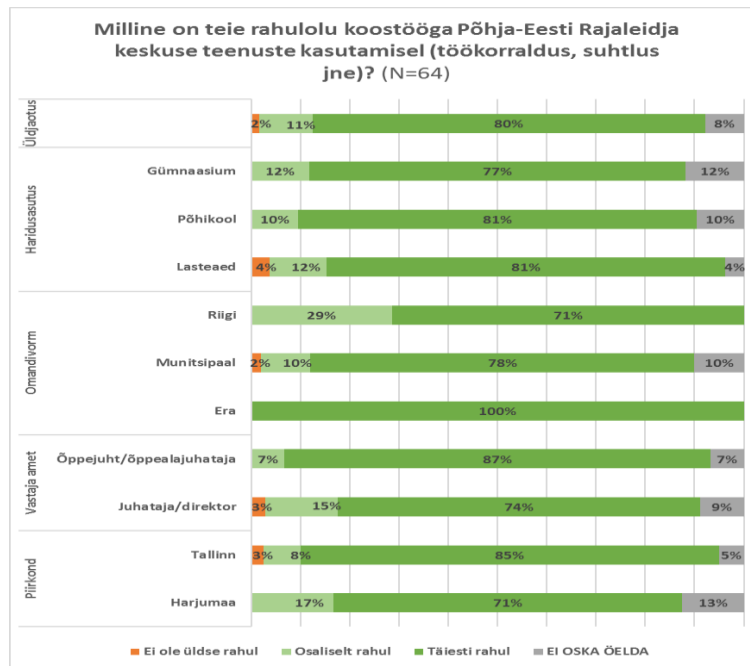
Joonis 32

Millega te täpsemalt rahul ei ole?
Pealiskaudne

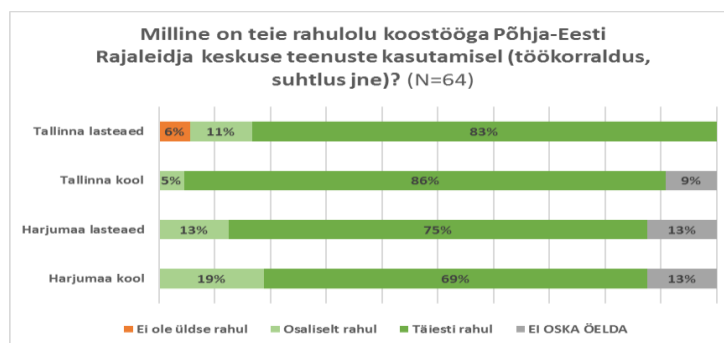
5. Rahulolu koostöö ja spetsilistide tööga Põhja-Eesti Rajaleidja keskuse teenuse kasutamisel

Siin olid vastajaiks taas kõik, kes eelmisel õppeaastal Rajaleidja teenust kasutasid.

Taas näeme, et **koostööga** ollakse tervikuna väga rahul (80%) ning märkimisväärsed erinevusi vastajarühmade lõikes ei ole.

Joonis 33

Joonis 34

Millega te täpsemalt rahul ei ole (kui ei olnud täiesti rahul)?

Alguses oli aeglane

Põhjalikkust

Raske aega saada

Tase on väga kõikuv, nõuandeid oleks rohkem vaja. Meie ei saanud midagi, jäi kõik poolikuks.

Pöördusime mujale.

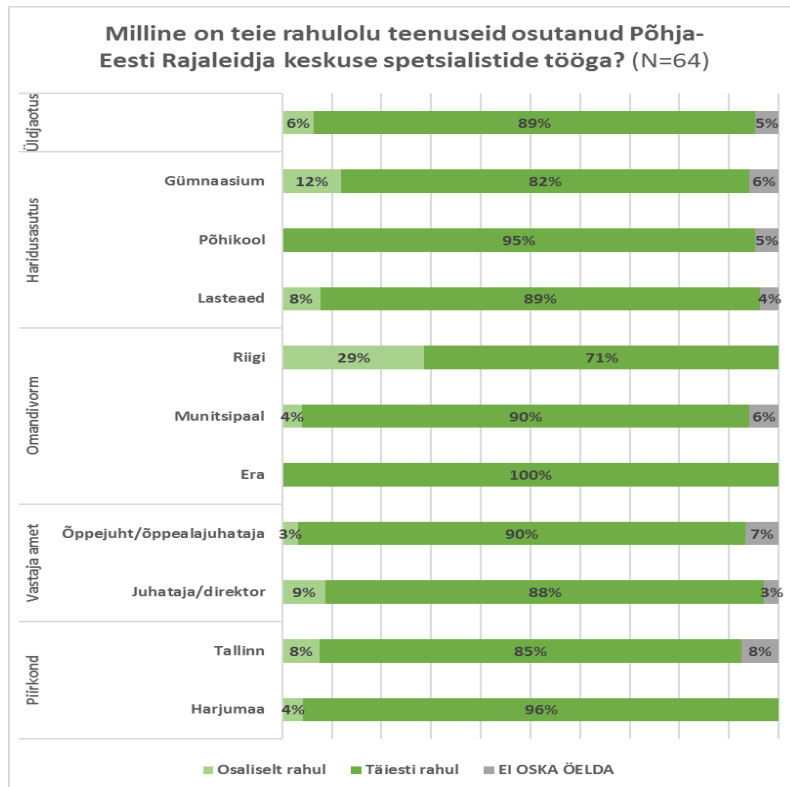
Tugiisikud

Tööprotsess aeglane

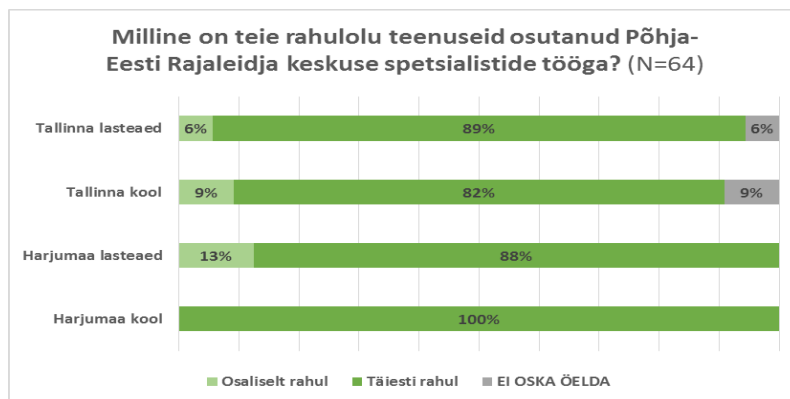
Töötempoga ei ole rahul, otsuste saamise protsess on väga pikk ja vaeviline.

Võtab aega otsuste kättesaamine

Ka spetsialistide tööga ollakse väga rahul.

Joonis 35

Joonis 36

Millega te täpsemalt rahul ei ole (kui ei ole)?

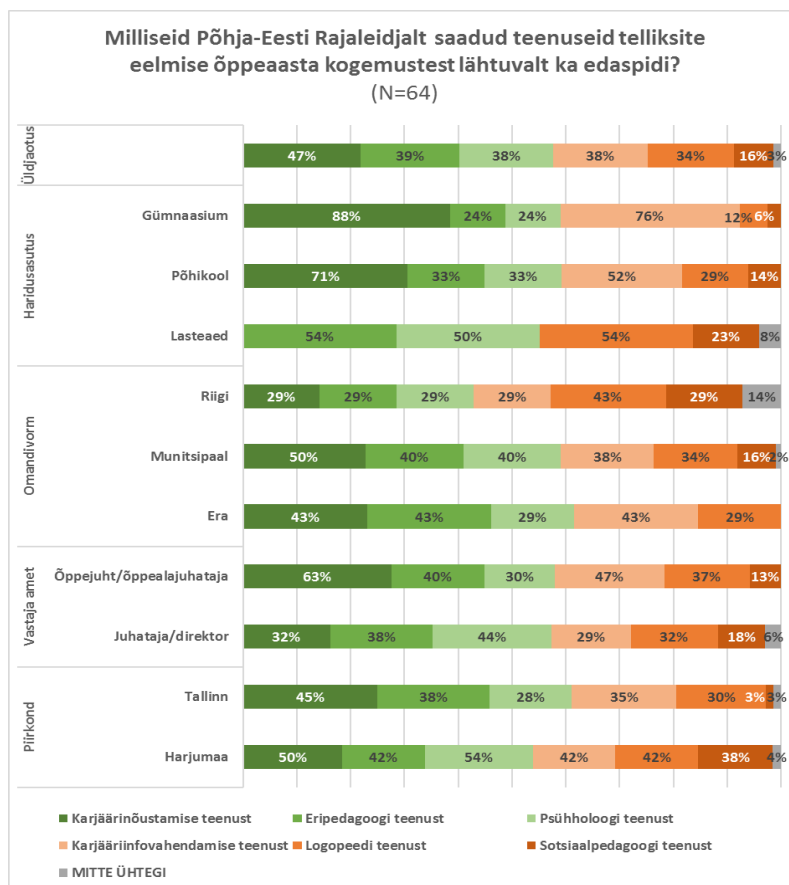
Kokkupuude puudub
 Lastele tugiisik võiks olla
 Nõustas, aga mis edasi
 Oleneb inimesest ja tema kompetentsusest.
 Puudub kogemus
 Spetsiliste ei tea, näen ainult nende töö tulemust.
 Võiks rohkem kaasata õpilasi

6. Soov tellida teenuseid ka edaspidi

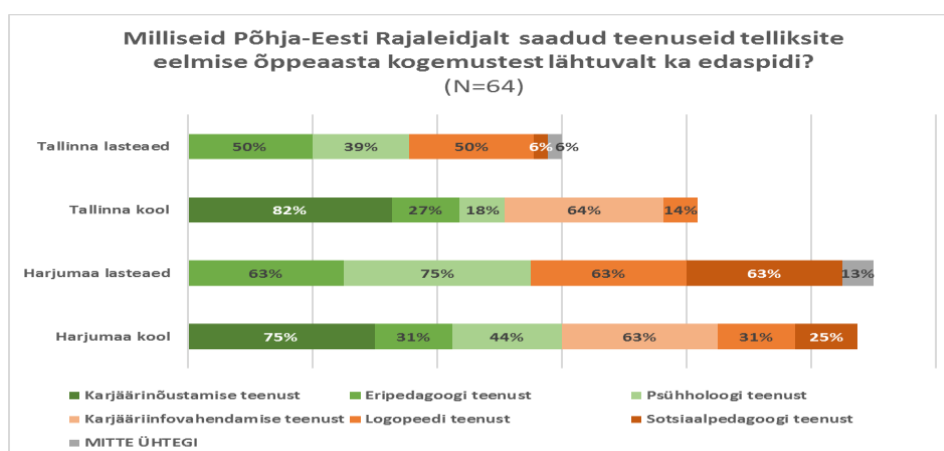
Valdav enamus Rajaleidja teenuseid 2014/2015 õppeaastal tellinuist telliksid neid ka edaspidi (vaid 3% vastas et ei telliks ühtegi).

Enam tuntakse huvi karjäärinõustamise teenuse vastu (47%), seda mõistagi koolides. Koolides on selgelt teisel kohal karjääriinfo vahendamise teenus.

Lastaeaiad huvituvad üsna võrdselt nii eripedagoogi, psühholoogi kui logopeedi teenusest.

Joonis 37

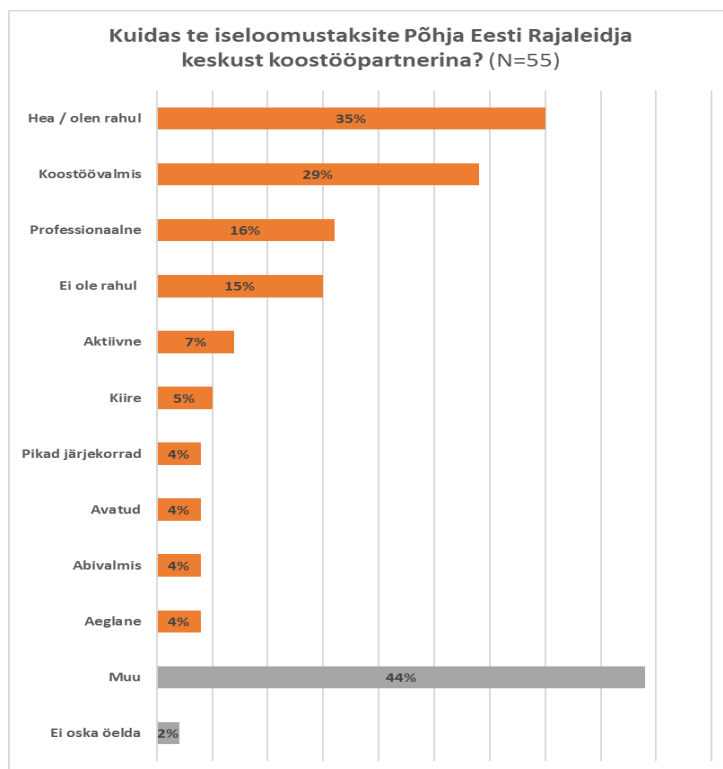

Joonis 38

7. Põhja-Eesti Rajaleidja keskuse üldine kuvand koostööpartnerina

Tegemist on lahtiste vastuste üldistusega. Nagu näeme, ei oska kolmandik midagi spetsiifilist öelda ning väljendas lihtsalt rahulolu. Osa (10 küsitletut ei osanud midagi öelda – jätsid vastamata) Spetsiifilistest märksõnadest tõusevad esile järgmised

- Koostöövalmidus
- Professionaalsus

Joonis 39

Muu vastused:

Info kättesaadav

Vajalik (2)

Usaldusväärne (2)

Konkreetne

Nad on olemas

Sõbralik

Ei telli

Kõvasti peavad tööd tegema

Kättesaadav

Liiga suur

Neutraalne

Paindlik

Suurendame kindlasti koostööd, hetkel on see olnud minimaalne

Tugi- ja nõustamisteenuse saamine